

Társulati élet

XXXIII. országos vándorgyűlés

Társulatunk 1988. évi vándorgyűlését az *Alba Regia* és a *Bakony Barlangkutató Csoport* rendezte június 24—26. között a Tési-fennsík, *Csöszpusztán*.

A rendezvény regisztrált résztvevőinek száma 242 fő volt, míg a barlangokban túrázók száma elérte a 350 főt. A rendezők igen gazdag programot szerveztek, hiszen a környék barlangjainak megismerésén túl három különböző felszíni útvonalon is biztosítottak túrázási lehetőséget és szakszerű vezetést. A tábor helyszínén fotókiállítás, a kutatóházban pedig műszerbemutató színesítette a látivalókat.

Szombaton reggel 8 órától került sor a Marcel Loubens Kupáért kiírt barlangi ügyességi verseny lebonyolítására, melyet ezúttal két fordulóban rendeztek. A verseny színhelye az *Alba Regia*-barlang volt. A barlangversenyen az alábbi eredmény született:

- I. helyezett a *Rózsadombi Kinizsi Sportegyesület* 34 ponttal
  - II. helyezett a *BEAC Barlangkutató Csoport* 32 ponttal
  - III. helyezett a *Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület* I. csapata 26 ponttal
- Az eredményhirdetésre és a díjak átadására az esti táborútnél került sor.

Ugyancsak szombaton hirdették ki a Cholnoky Jenő-pályázat eredményét, s adták át a jutalmakat.

A programok gazdagítása céljából a rendezők feltáró-bontó versenyt is meghirdettek, melynek célja a még megbontatlan víznyelőlől barlangjárta-ba való bejutásra irányult. A verseny eredménye az alábbi volt:

I. *Szolnoki Hegymászó Szakosztály*

II. *Acheron Barlangkutató Szakosztály*

III. *Papp Ferenc Barlangkutató Csoport*

Az első helyezett nyereménye egy barlangi hangostelefon, míg a második és harmadik díj barlangi huzatmérő volt. A díjakat az *Alba Regia Barlangkutató Csoport* készítette.

Az előadásokra a korábbi vándorgyűlésektől eltérően vasárnap délelőtt került sor. A mintegy 60 főnyi érdeklődő az alábbi előadásokat hallgathatta meg:

Szolga Ferenc: A Tési-fennsík és barlangjai

Gyurman Csaba: A Kab-hegyi barlangok kutatástörténete

Eszterhás István: A magyarországi bazaltbarlangok kutatásának eredményei

A regisztrált résztvevők megkapták a Tési-fennsík barlangi túrakalauzát, valamint az *Alba Regia*-barlang térképét.

Fleck Nóra

BARLANGI IDEGENVEZETŐI TANFOLYAM

A Társulat és a KVM Barlangtani Intézete által 1987 őszén megindított tanfolyamot (lásd *Karszt és Barlang* 1987. I—II. p. 64.) 1988-ban két alkalommal rendezték meg. Március 16—19. között Aggteleken, november 16—19. között pedig Jósvalfőn került sor a tanfolyamra, melyet már szélesebb körben meghirdettünk (MKBT Műsorfüzet), s így nem csak hivatásos barlangi túravezetők vettek részt rajta. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy — mivel egy-egy tanfolyam létszámát az elhelyezés, szállítás és hatékony oktatás feltételei miatt korlátozni kellett — még 1989. évi tanfolyamra is maradt jelentkező.

A tanfolyamok programja megegyezett az előző éviével, az előadók (*Hazslinszky Tamás és dr. Lénárt László*) javított és bővített jegyzetet készítettek a résztvevők számára.

A tanfolyamot záró budapesti vizsga után az alábbiak kaptak barlangi idegenvezetői igazolványt és jelvényt:

Március 19-én: *Berecz Lajosné, Csipkés Gábor, Kiss Ernő, Silye Istvánné, Tóth Erzsébet, Várnai Gyula, Várnai Gyuláné, Vitális László* (ANP), *Hegedűs Jánosné* (BNP), *Hegede Judit, Kárpát József* (Bp.-i Felügyelőség), *Borka Pál, Fleck Nóra, Gáboros Miklós, Haiman Henrik, Hullán Botond, Ignác Ibolya, Kraus Sándor, Nádor Annamária, Nyerges Miklós, Pálné Adamecz Magda, Szücs László* (MKBT);

November 19-én: *Bartók Katalin, Berecz Lajos, Bódis Ferenc, Garam Gábor* (ANP), *Balázs Béla, Makra Júlia* (KDV-KÖVIZIG), *Antal József, Egerland Zoltán, Genersich György, Gönczöl Tímea, Kálóczy András, Soós Ágnes, Spielmann Edit, Szedő Annamária* (MKBT). Két résztvevő sikertelen vizsgát tett.

Az eddig megtartott 3 tanfolyamon összesen 45-en kaptak barlangi idegenvezetői igazolványt és jelvényt.

H. T.

Barlangkutató csoportjaink életéből

Az *ACHERON Barlangkutató Szakosztály* tagjai Budapesten a Mátyás-hegyi-barlangban, valamint a kőfejtők barlangjaiban végeztek feltáró kutatásokat, melyek eredményeként a Mikulás-ágban 15 m-es, a Keleti-kőfejtő 1. sz. barlangjában 35 m-es új szakaszt tártak fel. Tavasz és nyári kutatótáboraik során a bakonyi Som-hegy és Kőrös-hegy térségében, továbbá Eplényben dolgoztak: a som-hegyi 7. és 33. víznyelőben 6 m-es mélységet, a 35-ös nyelő barlangjában 16 m-es mélységet, az Eplényi 1. sz. víznyelőbarlangban 22 m-es mélységet értek el. Folytatták a Cserszegtomaji-kútbarlang feltáró kutatását is, ahová a leszállás megkönnyítésére vaslétrákat építettek be.

Tudományos munkáik keretében vízkémiai vizsgálatokat végeztek a Szemlő-hegyi-barlangban; a klíma- és levegőösszetétel-vizsgálatokhoz újabb műszereket fejlesztettek ki. Dokumentációs tevékenységük során az új feltárások térképezésén túl térképkiegészítést végeztek a Solymári-ördöglyukban, elkészítették a Kossuth-barlang bejárati tárához szükséges geodéziai dokumentációt s megkezdték a Ferenc-hegyi-barlang részletes felmérését, valamint a Cserszegtomaj környékén egykor ismert kis barlangokra vonatkozó adatok gyűjtését és terepi azonosítását.

Az *ALBA REGIA Barlangkutató Csoport* a Tési-fennsík 7 objektumában végzett feltáró, ill. állagvédelmi tevékenységet. Az Alba Regia-barlangban

járattágítási és biztosítási munkákat végeztek a 2. sz. bejárat alatti omlásveszélyes zónában, és folytatták a Száraz-ág feltáró kutatását. A Dobos-hegyi-barlang végpontjára mélyített új kutatóaknát és a Háromkürtő-zsomboly lejárati aknáját kútgyűrűvel és vaslétrákkal építették ki, a két barlangot lezárták. Megkezdték az összeomlott Pergő-lyuk újrafeltárását, valamint a Vadalmás-forrás árvízi forrásjáratának feltáró munkáit.

A Tési-fennsíkra vonatkozó karsztológiai vizsgálatok keretében többek között vízkémiai és klimatológiai méréseket végeztek, amelyhez újabb mérő- és regisztrálóeszközöket fejlesztettek ki. Dokumentációs tevékenységük során figyelemmel kísérték a Tési-fennsík objektumaiban bekövetkezett változásokat, a Vértes-hegység barlangkataszterét 9, eddig ismeretlen kis barlang térkép- és fotóanyagával egészítették ki. A nemkarsztos barlangok vizsgálati programja keretében a Medves—Ajnácskői-hegység magyarországi részén 3, szlovákiai részén 13 újabb barlangot mutattak ki; megkezdték a Cserhát feldolgozását, ahol 5, köztük 3 eddig publikálatlan barlang és egy mesterséges objektum leírását és alapidokumentálását végezték el, s összefoglalót készítettek a magyarországi bazaltbarlangok kutatásának eredményeiről.

A *BAKONY Barlangkutató Egyesület* az Öregkőves-víznyelőbarlangban egy új bejárati akna létesítésével 40 m összhosszúságú új szakaszt — benne egy 17 m mélységű aknát — tárt fel, 167 m-re növelve így a barlang hosszát. Feltáró kutatást végeztek a víznyelő egyik oldalárkában is, ahol egy kisebb, szálkőben elszűkülő barlangot bontottak ki (Szelelő-lyuk). A Fortuna-barlangban folytatták a szifonkerülő járat bontását, a Macska-likban állagvédelmi munkákat végeztek.

Karsztmorfológiai vizsgálataik során elemezték az emberi beavatkozások hatását a víznyelők feltöltődésére, s az Ajka—Úrkút—Szentgál közötti területen 9 víznyelő, az Ajka környéki konglomerátumkarszton 2 víznyelő adatfelvételét végezték el. Az új feltárások dokumentálása mellett, kataszterező tevékenységük keretében a 4412. egységben 1, a 4430. egységben 8 — közöttük 4 eddig ismeretlen —, a 4461. egységben pedig 7 barlang leírását, térképi- és fotodokumentálása történt meg, s Tapolca környéki terepbejárásuk során 7, az irodalomban szereplő barlang beomlásának, ill. lerobantásának tényét rögzítették.

A *BALASSA BÁLINT MÚZEUM Barlangkutató Csoportja* az esztergomi Vár-oldalban az ásátások során újra megnyílt Széchy Dénes-barlang törmelektől való megtisztítását végezte, amelynek során római és török-kori leletanyag és egy török-kori gyermekcsontváz került elő. Elvégezték a barlang lezárását és felmérését, s alaprajzi térképet készítettek a Kesztölci-barlangról is.

A *BEKEY IMRE GÁBOR* *Barlangkutató Csoport* a Pál-völgyi-barlang 1987-ben feltárt részének 12 pontján végzett feltáró munkákat. Ezek eredményeként összesen 330 m új járat vált ismertté, köztük a Százkettes-folyosó folytatásában húzódó Szépvölgyi-ág, amely már a Mátyás-hegyi-barlang Természetbarát-szakaszának legkeletibb járatával fut párhuzamosan; valamint a Cserepes-folyosó, ahonnan a megközelítést jelentősen megkönnyítő új átjárót is sikerült nyitniuk a barlang Térképész-ága felé. Az új feltárásokkal a Pál-völgyi-barlang hossza 6 753 m-re növekedett.

Tudományos munkáik keretében a barlang denevérállományának rendszeres regisztrálásával elemzéseket végeztek egyes denevérfajok nyugalmának folyamatosságára vonatkozóan, folytatták a barlang üledékföldtani- és klimatológiai vizsgálatait és a mélyponti időszakos tó vízszintregisztrálását, valamint morfológiai vizsgálatokat végeztek egyes hévízes oldásformák értelmezéséhez. Dokumentációs tevékenységük keretében az új feltárások térképi- és fotodokumentálása mellett folytatták az 1987-ben feltárt szakaszok részletes térképezését, s feldolgozták a Baradla Csónakázó-tó—Vaskapu közötti szakaszán található, XVIII—XIX. sz.-i falfeliratokat.

Az *FTSK Barlangkutató Szakosztály* tagjai folytatták a Hosszú-hegyi Háromlyukú-barlang Medvé-ágában a kitöltés eltávolítását, valamint az égerszögi Szabadság-barlang Kiskuszodájában a végponti agyagkitöltés bontását, a Danca-barlangban pedig járattágítást végeztek a Szifonig.

A *HELIKTI Barlangkutató Csoport* a szentgáli Kő-lik mélypontján végzett bontással egy nagyobb teremből kiinduló, lépcsőzetesen mélyülő, mintegy 40 m összhosszúságú új szakaszt tárt fel. A feltárást részletes alaprajzzal, hosszmetszettel és fotóanyaggal dokumentálták; a bontás során előkerült, s bronz-, római, valamint Árpád-korinak bizonyult cseréptöredékekről tételes leírást készítettek. A továbbkutatás szempontjából is ígéretes, cseppkő-díszes új szakasz védelme érdekében lezárták a barlang bejáratát.

A *HERMAN OTTÓ Sportegyesület* kutatói a Bolhási-víznyelőbarlang mélyponti szifonjainak megkerülése érdekében átvizsgálták a környező oldalágakat, s az egyikben elvégezték egy agyag-szifon átbontását.

A *MÁFI Barlangkutató Csoportja* a Ferenc-hegyi-barlangban, a Vakond csoporttal közösen végzett szisztematikus bejárások során több, eddig ismeret-

len kis járatot tárt fel mintegy 90 m összhosszúságban. Az Aggteleki-karszton víznyomjelzéssel igazolták a Szén-völgyi Alsó-víznyelő összefüggését a 750 m-re levő Sárkány-kúttal; nyári táboruk alatt folytatták a víznyelő bontását és feldolgozták annak rétegszelvényét.

A *MARCEL LOUBENS Barlangkutató Egyesület* tagjai a Láner Olivér-barlangban kitágították a továbbkutatást nehezítő szűkületeket és folytatták a mélypont bontását. Nyári táboruk során a feltáró munkák mellett megkezdték a Szepessy-barlang Ny-i ágának újrafelmérését is.

Tudományos munkáik keretében klimatológiai, csepegés- és vízállásmérések, valamint üledékvizsgálatok történtek a Létrási-vizesbarlangban; folytatták a radonméréseket itt, továbbá az Anna-, István- és a Tapolcai-tavasbarlangban. A Létrási-vizesbarlangban folyó havonkénti denevérszámlálások mellett 16 további bükki barlangban végeztek denevérmegfigyeléseket.

A *MYOTIS Barlangkutató Csoport* a Kopasz-réti Julcsa-barlangnál befejezte a bejárat kialakítási munkáit és folytatta az álfenék bontását a jelenleg 32 m mélységű végponton. A László bányamester-barlangjában ugyancsak bejáratbiztosítási és bontási munkákat, a Hármaskúti-víznyelőbarlangban állandó fenntartó tevékenységet végeztek, s folytatták a Kis-huta-réti visszafolyó feltáró kutatását is.

A *PAPP FERENC Barlangkutató Csoport* tagjai folytatták a Kuriszláni-beszakadás bontási és járatbiztosítási munkáit, annak közelében egy kisebb új barlangot tártak fel (Bobby-barlang), és a Vass Imre-barlangot lezáró omladék legyőzése érdekében a barlang végpontja felett megkezdték egy kutatóakna lemélyítését.

Tudományos munkáik keretében folytatták a Vass Imre-barlang távmérőhálózatának fejlesztését, új mérősorozatot kezdtek a felszíni és a barlangi légnyomáskülönbség és a felszíni hőmérséklet összefüggéseinek vizsgálatára, valamint rovar-tani vizsgálatokat végeztek itt és az István-lápai-barlangban.

A *SZIKKTI-II. Barlangkutató Csoport* folytatta a Tábor-hegyi-barlang feltáró kutatását az ún. régi akna törmelékének kihordásával, az elmúlt évben feltárt új szakasról fotó- és vázlatos térképdokumentációt készített és a barlang védelme érdekében lezárta annak alsó bejáratát.

Az 1988. évi kutatási jelentések alapján összeállította:
Takácsné Bolner Katalin